

NOTAT

Supplerende notat

Den 27. august 2024

Miljøstyrelsens vurdering af hjemmelspørgsmål i undersøgelse af affaldsdepot og påbud om oprensning

A/S Cheminova (nu Auriga Industries A/S), cvr. nr. 34629218, har drevet virksomheden på Rønland i perioden fra 1956 til 1. januar 1989. Herefter er det Cheminova A/S (FMC Agricultural Solutions A/S), cvr. nr. 12760043, der har forestået driften.

Miljøstyrelsen fører tilsyn med virksomheden, herunder såfremt der sker jordforurening, som kan påbydes fjernet. Miljøstyrelsen har som tilsynsmyndighed hjemmel til at kræve undersøgelser og oprensning af konkrete forureninger. Dog er der en række betingelser, der skal være opfyldt. Miljøstyrelsen traf den 12. oktober 2021 afgørelse om ikke at meddele påbud om yderligere undersøgelser eller genopretning til Cheminova A/S (FMC Agricultural Solutions A/S), og til Auriga Industries A/S (tidligere A/S Cheminova). Miljøstyrelsen har således vurderet, at betingelserne for udstedelse nye undersøgelses- eller genopretnings påbud ikke er opfyldt i den konkrete sag, og at der derfor ikke er hjemmel hertil.

Det bemærkes, at de to virksomheders respektive ansvar for forurening er knyttet til den forurening, der er sket i deres respektive driftsperioder.

Vurdering af mulighed for at foretage undersøgelse af affaldsdepot i forbindelse med revurdering

Svovlgruberne blev etableret på baggrund af et pålæg herom i en kendelse af 4. juni 1965 fra Landvæsensnævnet. Etableringen blev påbegyndt i 1966, og deponeringen fandt sted i perioden 1966-1983.

I 1977 blev der konstateret udsivning, da betonen på grund af affaldstypen var blevet utæt. Ringkjøbing Amt påbød derfor i 1981, at deponeringen skulle ophøre, og at der skulle indsendes et projekt for fjernelse og oparbejdning af det deponerede svovlaffald. Miljøstyrelsen satte i 1982 som klagemyndighed en frist for tømningen, som siden blev forlænget ad flere omgange. I perioden 1985-1997 blev en stor del af det deponerede svovl fjernet og oparbejdet til genbrug.

Gruberne blev vandtæt overdækket i 1982, og i 1998 blev de resterende svovlgruber indkapslet med spuns, topmembran og omfangsdræn.

Miljøstyrelsen vurderede i sin afgørelse af 12. oktober 2021 på baggrund af sagens oplysninger, at udsivning fra svovldepotet primært er sket før indkapslingen i 1998.

Hvis forurening er sket før 1. januar 2000, kan undersøgelsespåbud efter jordforureningsloven eller miljøbeskyttelsesloven kun meddeles, hvis forurenere havde rådighed over den forurenede ejendom den 10. januar 1999 eller senere. Auriga Industries A/S (tidligere A/S Cheminova) havde ifølge tingbogen rådighed over ejendommen frem til 29. juni 1990 (efter at

de var driftsherre indtil 1. januar 1989), hvor ejendommen blev solgt til Cheminova A/S (FMC Agricultural Solutions A/S). Der kan derfor ikke meddeles undersøgelsespåbud til Auriga Industries A/S (tidligere A/S Cheminova).

Der er hjemmel i jordforureningsloven til at påbyde undersøgelse af forureninger, der er sket eller fortsat efter 1. januar 1992.

For at kunne meddele et genopretningspåbud efter jordforureningsloven, skal den væsentligste del af forureningen være sket efter 1. januar 2001. Det er ikke tilfældet.

For at kunne meddele et genopretningspåbud efter miljøbeskyttelsesloven, skal der foreligge et ansvarsgrundlag for forureneren i form af culpa. Dette indebærer, at Miljøstyrelsen skal påvise, at virksomheden har udvist uforsvarlig adfærd, at der er årsagssammenhæng mellem adfærd og den indtrufne forurening, og at den skete forurening var en påregnelig følge for virksomheden. Dette kan Miljøstyrelsen ikke løfte bevisbyrden for.

Fra 1. juli 1994 kan der findes et objektivi ansvarsgrundlag i miljøerstatningsloven. Henset til den særdeles begrænsede tidsperiode fra 1. juli 1994 til indkapslingen i 1998, at udvaskningen har været begrænset efter så mange år, de daværende myndigheders ageren, den medgåede tid, og at driftsherren har drevet afværge siden sin overtagelse og dermed har fjernet forurening, vurderer Miljøstyrelsen, at der ikke er tilstrækkeligt grundlag for at meddele genopretningspåbud efter miljøbeskyttelsesloven.

Vurdering af mulighederne for at udstede påbud til Cheminova om oprensning af den nuværende Cheminova (FMC)-fabriksgrund

For at kunne meddele påbud om genopretning efter jordforureningsloven, skal den væsentligste del af forureningen være sket efter 1. januar 2001. For at kunne meddele påbud om genopretning efter miljøbeskyttelsesloven, skal forureningen være sket eller fortsat efter 1. januar 1992.

De kendte ældre forureninger på Rønland i Produktionsområdet, Sydområdet og Skorstensområdet, er alle ophørt i 1980'erne. For så vidt angår forureningen i Østområdet, bortset fra Svovlgruberne, er den ophørt i 1972. Der er således ikke hjemmel til at meddele påbud om genopretning i hverken miljøbeskyttelsesloven eller jordforureningsloven i forhold til disse forureninger.

Det bemærkes, at forureningerne er sket før Cheminova A/S (FMC Agricultural Solutions A/S) overtog driften, og denne virksomhed er derfor ikke ansvarlig for de nævnte forureninger. Samtidig er der ikke hjemmel til at meddele påbud til A/S Cheminova (nu Auriga Industries A/S), da det er en betingelse for påbud efter begge lovgivninger, at den forurenende virksomhed, som ikke har rådighed på påbudstidspunktet, havde rådighed over den forurenede ejendom den 10. februar 1999 eller senere. Denne betingelse er ikke opfyldt.

For så vidt angår Svovlgruberne, er hjemlerne vurderet ovenfor i besvarelsen af MOF 1039.

Cheminovas nuværende fabriksgrund på Rønland er optaget på listen over de 10 udpegede generationsforureninger i Danmark, jf. bekg. 1157 af 4. september 2023, bilag 1. Regionerne står for oprensningen af generationsforureningerne og ansøger Miljøstyrelsen om tilskud til de

forskellige undersøgelser og oprensninger. Der er i alt afsat 630 mio. kr. på finansloven til oprensningerne fordelt over årene 2021 – 2025. Der blev i april 2024 afsat yderligere 550 mio. kr. til opgaven, efter det viste sig, at nogle af forureningerne i fase 1 var mere omfattende og derfor dyrere end tidligere vurderet.

Danske Regioner har lavet en samlet plan for omkostninger og tidsplan omkring oprensningerne af de ti generationsforureninger. Planen bliver opdateret hvert år efterhånden som regionerne indhenter viden om forureningerne og metoder til oprensninger. Se evt. <https://mst.dk/media/lyugrcrb/opdateret-plan-og-status-for-generationsforureninger-april-2024.pdf>